

LEJLA HADŽIKADIĆ GUŠIĆ

Žene brinu o svima,

A NAJMANJE O SEBI

Lejla je uspješna doktorica, opći hirurg i specijalizant onkologije. Iako je još 1983. godine napustila rodnu BiH, te živi i radi u Americi, nikad nije zaboravila svoju domovinu i rado je posjećuje. S Lejlom smo razgovarali o njoj profesiji, i osviještenosti djevojaka i žena o karcinomu dojke

Razgovarala: ILMA JAKUBOVIĆ

Foto: MUAMER KOLAR

Naša sagovornica kaže da je uvijek imala želju biti doktor, te pomagati ljudima. Po završetku studija medicine opredijelila se za opću hirurgiju, a specijalizacija za karcinom dojke došla je kao rezultat njenog permanentnog interesa za zdravlje žena. Lejla (41) živi u Charlotteu, North Carolina i radi za Levine Cancer Institute i Carolinas Healthcare System. Ističe da je ispunjavaju oni mali, tajni, najiskreniji momenti života za koje kaže da su njene pobjede.

Kakva je Lejla privatno, kada skine bijelu kutu?

- Najiskrenije, ponekad sam, kako se kaže, "teška". Ono što me čini zadovoljnom na poslu jesu beskrajna energija, nestrpljenje, spremnost da slijedim visoke standarde rada i obrazovanja

za sebe i osobe koje rade sa mnom (a sve za pacijente). Sve ove osobine se reflektiraju i na članove moje porodice. Svjesna sam da bih trebala malo usporiti ritam, barem kod kuće, odnosno ostaviti neke stvari na "čekanju", dok se odmorim.

Šta je to što Vas ispunjava?

- Živim za te male, tajne, najiskrenije momente života koju su, zapravo, moje pobjede. To su, između ostalih, zagrljaj pacijenta, neočekivano pismo od oca jedne pacijentice koje me je rasplakalo, crtež od šestogodišnje kćerke jedne pacijentice, zatim od druge pacijentice gdje sam ja dobra princeza koja je njenoj mami spasila život (držim taj crtež u kancelariji), ali najviše od svega volim poljupce i zagrljaje dva mala dječaka kad dođem kući s posla! Ima tu i zagrljaj većeg dječaka, odnosno muža, koji mi zna reći "opusti se". Pored diploma, nagrada i ostalog, ove „male-velike“ sitnice svrha su svega.

Kako i zašto ste se odlučili za ovu profesiju?

- Uvijek sam htjela biti doktor i pomagati ljudima. U početku sam htjela biti kardiolog, jer mi je nena imala srčanih problema i željela sam joj svim srcem pomoći. Međutim, nakon završetka studija medicine, opredijelila sam se za opću hirurgiju jer me ta grana medicine u to vrijeme najviše privlačila. Čak i kada bih bila i najumornija, nakon napornog dana, rado sam ustajala u tri svako jutro da bih u bolnici bila već u četiri. Potom sam kao užu specijalizaciju izabrala hirurgiju onkologiju, pošto me je zanimala bolest karcinoma. A prije medicinske škole, studirala sam u NIH (National Institute of Health) gdje sam radila istraživački rad o vakcini za rak kože, te melanoma. Fasciniralo me koliko još toga ima da se nauči o karcinomu i kako se on, zapravo, širi. Specijalizacija za

karcinom dojke došla kao rezultat moga permanentnog interesa za zdravlje žena. Njegujem interes i za istraživački rad, te međunarodno tematiziranje ove oblasti.

Koliko dugo već živite i radite u Americi?

- U Americi živim od 1983. godine. Naime, te godine sam došla s porodicom dok su se roditelji doškolovali i stručno usavršavali, da bih ponovo došla 1989. godine i ostala do danas. Fakultet sam završila na Duke Univerzitetu, a magistrirala i doktorirala na Georgetown Univerzitetu. Između toga, godinu sam studirala na Nacionalnom Institutu za zdravlje. Opću hirurgiju sam specijalizirala u Bostonu, a konačnu specijalizaciju u Univerzitetu Pittsburgh. Godine 2013. zaposlila sam se u Charlotteu, North Carolina i radim za Levine Cancer Institute i Carolinas Healthcare System.

Koliko općenito djevojke i žene znaju bitne informacije o raku dojke?

- Zavisi gdje i koga pitate. Čak i u Americi, gdje imamo Breast Cancer Awareness Month, svakog oktobra u godini, upoznajem žene koje ne znaju mnogo o tome i, nažalost, traže odgovore na pitanja na internetu, što zna biti i opasno.

Osim što apelirate na redovne preglede, imate li još neki savjet?

- Ne trebaju čekati otići doktoru. Žene su zauzete i uvijek vode računa o svima ostalima u porodici i u životu, a rijetko paze na sebe. Ko će, onda, njih paziti? Ne čekajte, ako osjetite da nešto nije uredu, odnosno bilo kakve simptome, nađite vremena i idite doktoru.

Jesu li žene u BiH dovoljno osviještene o karcinomu dojke?

- Nisu. Doktori su tu i upoznala sam mnogo divnih među njima. Ali odgovarajući zdravstveni sistem nedostaje kao i mogućnost da se sve žene liječe na pravi način. Da ne govorim o tome da nije riječ samo o liječenju žena, već i o prevenciji, što je priča za sebe.

Koliko često se trebaju obavljati pregledi?

- Žene na mamogram trebaju ići kada napune 40 godina i nastojati to činiti svake godine. Ako je neko u porodici imao rak u mlađim godinama, onda bi te osobe trebale započeti preglede na mamogramu

Tehničari koje rade mamogram svjesni su da moraju dobro stisnuti dojku da bi radiolog vidio šta treba snimiti. Pregled se brzo završi i nije bolan. S bolnicom u kojoj sam zaposlena sam dogovorila da bh. žene svake godine učestvuju u projektu „Pink Mamogram Bus“, programu u kojem autobus s mamogramom dolazi u naselja i pruža ženama priliku da imaju besplatan mamogram. Održava se već treću godinu zaredom i sve je više žena koje dolaze na preglede.

Koliko su napredovala medicinska istraživanja o raku dojke?

- U cijelom svijetu danas se istražuje o raku dojke. To je jedan od programa koji ima najveću

10 godina ranije. Naprimjer, ako je jedna tetka imala rak dojke s 40 godina, onda sve ostale žene u njenoj porodici trebaju započeti s mamogramima s 30 godina starosti.

Mnoge žene imaju strah od mamografije. Je li taj strah opravdan?

- Nije. Imam 41 godinu i do sada sam išla na dva mamograma. Treći ću raditi nakon povratka s odmora.

finansijsku podršku od strane države i donacija za istraživanje. Razlog tome je sve veći broj oboljelih žena. U Americi ima između 250.000-300.000 godišnje žena koje boluju od karcinoma dojke, a od tog broja 6-7% su mlađe od 40. Statistički je dokazano da će jedna od osam žena oboljeti od raka dojke. Nažalost, nema jednog "lijeka" koji bi to sve riješio, ali se napreduje svake godine. ■

NOVO soft ice
• prvi put iz Leda •

No.1 sladoledni brend u Bosni i Hercegovini*

Savršena obiteljska slastica

www.ledo.ba

*Izvor: Brand Puls II. val 2017.